

Z P R A V O D A J

PRO VLASTNÍKY, SPRÁVCE A PŘÁTELE LESA

Motto:

„Každý potřebuje strom,
od kolébky po rakev.“
(Mohamed)

Úvodník

Vážený čtenáři,

dostává se Vám do ruky zpravodaj Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR (zkr. SVOL), vydaný u příležitosti konání výstavy Země živitelka, kde máme letos svůj stánek i my.

Sdružování vlastníků lesů má svou tradici i v České republice. Tato však byla násilně přerušena druhou světovou válkou a událostmi následujícími. S jistou mírou nadsázky lze říci, že SVOL je nástupcem Volného sdružení lesních správ v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, které mělo v roce 1938 více než 670 členů hospodářích na cca 1.163 tis. ha. Mnozí jeho bývalí členové stáli právě u zrodu dnešního SVOL.

Naše Sdružení byla založeno počátkem roku 1992 jako platforma pro spolupráci a pomoc při znovunabývání historického lesního majetku obcemi. Postupně se k nám připojovali vlastníci soukromých lesů a naše činnost se rozšířila na další aktivity - vedle odborného poradenství a podílení se na úpravě legislativních předpisů souvisejících s hospodařením v lesích a tvorbě lesnické politiky také na spolupráci s mezinárodními organizacemi vlastníků a právní pomoc členům. V poslední době připravujeme projekt společného obchodování s dřívím.

Les patří k životu člověka od nepaměti. S postupně se měnícími potřebami člověka a vývojem civilizace se mění i způsob jeho užívání a společenská poptávka. V dnešní době většina veřejnosti vnímá les pouze jako místo k relaxaci, případně jako předmět zvýšené ekologické ochrany, a zcela opomíjí jeho význam hospodářský a význam pro rozvoj venkova. Vlastníkům lesa jsou mnohdy podsouvány pouze ekonomické zájmy, pravdou však je, že díky jejich odpovědnému nakládání s majetkem a péči lesníků byla do kategorie území se zvláštním ochranným režimem zařazena téměř jedna třetina lesů v republice. I to je jeden z důvodů, proč Vám chceme přiblížit ty, kteří se velkou měrou podílejí na vytváření životního prostředí, ovlivňují tvář a funkce krajiny a přinášejí do Vašich domovů prostřednictvím široké škály výrobků ze dřeva pocit sounáležitosti člověka s přírodou. Chceme Vás seznámit s jejich úspěchy, starostmi a problémy a také aktivitami našeho Sdružení, které se snaží být vlastníků lesů ku pomoci. Věříme, že na následujících stránkách naleznete zajímavé informace i poučení.

Ing. František Kučera
předseda SVOL

Potřebují nestátní lesy svého zastávce?!

Mnozí z těch, kteří utvářejí, či ovlivňují lesnickou politiku, ať již celostátní či regionální, přikládají i šestnáct let po změně režimu zásadní význam názoru většího vlastníka tj. státu a jeho úředníkům. Vzhledem k tomu, že lesy nestátní představují 40 % výměry všech lesů v České republice, není pochyb o tom, že by měly být rovnoprávným partnerem při jednání o dalším směřování českého lesnictví a při přípravě zákonných předpisů, jež je ovlivňují. Právě obhajoba společných zájmů nestátních vlastníků lesů a prosazování oprávněných požadavků členů je prvořadým cílem činnosti SVOL, který v současné době reprezentuje 50 % lesů v ČR patřících obcím, 99 % lesních majetků lesních družstev a 17 % soukromých vlastníků.

Přestože se naše úsilí jeví někdy vpravdě donkichotským bojem, během existence našeho Sdružení se nám podařilo:

- prosadit požadavky na uznání vlastnických práv do zákona o lesích (1995)
- uplatnit některé oprávněné požadavky vlastníků při zpracování Koncepte lesního hospodářství ČR a Národního lesnického programu (1998)
- prosadit novelu zákona o přechodu některých věcí z majetku ČR do vlastnictví obcí (2000)
- prosadit dílčí změny do novely zákona o myslivosti (1995-2000)
- prosadit novelu zákona, která završila úsilí o vydání majetku bývalým lesním družstvům obcí (2002)
- oddálit novelu zákona o lesích z důvodu nedostatečné připravenosti a diskuse se zainteresovanými stranami (2001)
- prosadit změny do novely zákona o ochraně přírody a krajiny (2003) a přesvědčit MŽP o nutnosti dialogu s lesníky a vlastníky lesa při zavádění soustavy evropsky chráněných území Natura 2000 v ČR (2004-2005)
- prosadit zákonný nárok vlastníka půdy na finanční náhradu za ztížení hospodaření nebo majetkovou újmu ve všech územích zvláštní ochrany (2003)

Struktura členské základny SVOL podle druhu vlastnictví lesa ke dni 4.5.2006

	Počet členů SVOL	Počet vlastníků zastupovaných SVOL	Celková výměra lesa (v ha)
Komora obecních lesů			
a) obce a města	395	406	203 342
b) lesní družstva a sdružení obcí	14	234	26 549
Komora soukromých lesů	94	412	103 308
Mimořádné členství	1	1	757
Celkem	504	1 053	333 956

Držba lesů v % z celkové plochy lesů k 31.12.2005

Vlastnická kategorie	Držba lesů v % z celkové plochy lesů
Státní lesy	59,8
Obecní lesy	15,5
Kraje	0,2
Lesní družstva	1,0
Veřejné vysoké školy	0,3
Soukromé lesy	23,2
Celkem výměra v tis. ha	2647 ha

- zahájit společná jednání se zástupci MŽP a AOPK a spolupracovat na přípravě směrnice pro management území navržených do soustavy Natura 2000 (2005 - 2006)
- prosadit stažení novely zákona o lesích k problematice náhradní správy lesů z projednávání (2005)
- ve spolupráci s ostatními stavovskými lesnickými institucemi přesvědčit Ministerstvo zemědělství o vhodnosti zpracovat věcný záměr nového zákona o lesích, který by vycházel z potřeby zajištění rovnováhy zájmů sociálních, kulturních, hospodářských a zájmů ochrany přírody a přitom zbytečně neoslaboval konkurenceschopnost českého lesnictví (2005)
- prosadit rozšíření o další přijatelné

výdaje spojené s přípravou projektu a zjednodušení některých příloh k žádosti o dotační prostředky z Operačního programu zemědělství (2005)

- prosadit rozšíření okruhu příjemců podpory na investiční podopatření Operačního programu zemědělství o organizace spravující obecní lesní majetky založené podle obchodního zákoníku (2004 - 2005)
- navázat ve většině krajů spolupráci s krajskými úřady ohledně poskytování finančních příspěvků na hospodaření v lesích (2004 - 2005)
- přesvědčit MZe, aby týmy připravující novelizaci Národního lesnického programu přijaly do svých řad zástupce vlastníků nestátních lesů (2006)

Společnými silami...

Po roce 1989 došlo v rámci celospolečenských změn i k obnově vlastnických práv k různým majetkům, mimo jiné i k lesním pozemkům a porostům. Své lesní majetky dostaly zpět obce a města, později i lesní družstva obcí a dále i jednotlivé fyzické osoby. Po obnově vlastnických a užívacích práv byli vlastníci postaveni před otázkou, jak budou své majetky obhospodařovat.

Zpočátku byly navraceny pouze pozemky určené k plnění funkcí lesa, a to např. bez účelových komunikací. Předmětem vydání rovněž nebyla jakákoliv mechanizace sloužící přímo lesnickému provozu. Byly rozbity organizační struktury řízení. Poměrně jednoduché to bylo u větších celků, ať již obecních, či soukromých, které převzaly část stávajícího personálu, v některých případech se jednalo i v podstatě o celý bývalý lesní závod, např. lesní majetek Colorado - Mansfeld ve Zbirohu. Rada majetků zpočátku obnovuje organizační strukturu, ve které byl majetek na konci čtyřicátých let a v padesátých letech předáván státu, aby posléze zejména z ekonomických důvodů tuto strukturu podřídila současným požadavkům. Hledají se různé typy společností vhodných k obhospodařování lesního majetku. U větších obecních a městských lesů vznikají především společnosti s r. o., (méně často akciové společnosti) sto procentně vlastně-

né obcí nebo městem, případně lesní hospodářství zůstává jako příspěvková organizace obce či města. Některé malé, především obecní majetky, jsou obhospodařovány přímo. U větších soukromých majetků je situace obdobná.

Naprosto odlišná je však situace u malých soukromých majetků. Řada staronových vlastníků již nebydlí v místě vlastnictví lesních pozemků, mnohdy byly lesy navráceny potomkům bývalých vlastníků, kteří již k tomuto majetku nemají patřičný citový vztah. V minulosti byly tyto lesní majetky součástí zemědělského hospodaření, kdy se pro práce v lese využívalo sezónnosti prací. Idea, že opět dojde k masovému obnovení drobného zemědělského hospodaření, a tudíž i k znovuspojení těchto oborů, vzala rychle za své. Řada vlastníků si neví rady s hospodařením na svém lesním majetku, někteří svůj les ponechávají samovolnému vývoji, mnohdy dochází k prodeji firmám, které mají zájem pouze o těžbu dřeva, nikoliv o seriózní péči o les. Většímu majetkovému přesunu, který by byl myšlen vážně, brání nereálná úřední cena trvalých lesních porostů a pozemků, od které se bohužel odvíjí cenová představa vlastníků. K určité úlevě pro prodávajícího došlo snížením daně z převodu nemovitostí z 5 % na 3 %.

V souvislosti s hospodařením v lese těchto drobných vlastníků nutně vystává řada otázek - kde zajistím odborné firmy pro práci v lese, sadební materiál, odbyt vyrobeného dřeva apod.? Jsou ceny za práci požadované firmami odpovídající? Nabízí mi majitel pily, či obchodník se dřevem skutečnou cenu za mé dřevo? Jednou z možností, jak se dozvědět odpovědi na takto položené otázky a vyřešit odpovídající péči o svůj lesní majetek je sdružování drobných vlastníků lesa. Tuto problematiku si začalo uvědomovat i Ministerstvo zemědělství, které pro potřeby vlastníků lesa vydalo publikaci Sdružování vlastníků lesa - proč a jak, autoři J. Matějček a J. Skoblík. Tato publikace mimo jiné objasňuje výhody sdružování vlastníků malých výměr, které jsou především možnost zaměstnání odborně kvalifikovaného personálu, zajištění veškerých, případně pouze některých činností v lese dle přání a požadavků vlastníků, pořízení společné mechanizace nutné k hospodaření v lese, společný nákup sazenic, pletiva, chemických prostředků a společný odbyt dřeva - možnost ucelených dodávek, lepší sortimentace. Uvedeny jsou zde i legislativní podmínky sdružování, popsány jsou výhody, popřípadě zápory jednotlivých forem sdružení.

Sdružování drobných vlastníků však nepřináší výhody jenom majitelům lesa, nepřímo se ulehčuje i práce např. státní správě lesů, kdy zmenšením počtu subjektů, se kterými je státní správa nucena při své činnosti vstupovat do kontaktů, je možno dosáhnout kvalifikovaného a účinného výkonu této správy, bez zvyšování počtu pracovníků a nákladů. Kvalifikované spravování takto sdruženého lesního majetku se dále projevuje i na zajištění všech mimoprodukčních a ostatních funkcí lesa, tedy toho, co stále ještě nemůžeme objektivně a dokonale vyčíslit, ale co snad každý obyvatel považuje za naprostou samozřejmost, že les poskytuje.

Sdružování drobných vlastníků lesa bylo od roku 1996 i finančně podporováno, kdy takto poskytnuté dotace byly využity pro činnost sdružení. Od roku 2005 dochází ke změně, kdy vyplácení finančních příspěvků, a tedy i na sdružování, přechází z kapitoly Ministerstva zemědělství na jednotlivé krajské úřady. Ty ve velké míře převzaly dotační pravidla dosavadní, ovšem s tím, že přestaly poskytovat na některé činnosti peníze z důvodu nedostatku finančních prostředků, či proto, že předmětné činnosti nejsou jejich prioritou. Bohužel takto se přestala v některých krajích poskytovat i podpora na sdružování vlastníků lesa malých výměr. Dále zde existuje možnost poskytnutí finanční podpory na sdružování z fondů EU, tento program však končí rokem 2006.

Pokud Vás zaujala tato problematika, je možné získat další informace, případně kontakt na existující sdružení na ústředí SVOL v Pelhřimově.

*Bc. Miroslav Pacovský
odborný lesní hospodář
Sdružení vlastníků lesa Hlavačov,
předseda Středočeského regionu SVOL*

Jak se žije soukromým vlastníků lesa?

Požádali jsme několik soukromých vlastníků, kteří jsou členy našeho Sdružení, o odpovědi na následující dotazy.

Otázka 1

Proč si myslíte, že je dobré hospodařit ve svém lese sám. Neuvažoval jste někdy o jeho pronájmu, případně prodeji?

Otázka 2

Je obhospodařování lesa ziskovou záležitostí? Obešlo by se bez dotací? Co nejvíce ztěžuje hospodaření v lesích?

Otázka 3

Letošní rok je co do počasí velice extrémní - téměř šest měsíců trvající zima, jarní záplavy, horké a suché léto - může se to nějak negativně odrazit na stavu lesních porostů?

Otázka 4

Český zákon o lesích prý patří k nejtvrdějším v Evropě a možná i ve světě. V čem tkví ona přísnost českého zákona ve srovnání s lesními zákony sousedních zemí? Co je potřeba podle Vašeho názoru na něm změnit?

Otázka 5

Domníváte se, že by požadavky společnosti na hospodaření v lesích měly být rozlišeny podle druhu vlastnictví?

Otázka 6

Se vstupem Česka do Evropské unie přijala naše republika také závazek vytvoření soustavy evropsky chráněných lokalit a druhů tzv. Natura 2000. Tento projekt by měl být přínosem pro společnost z hlediska ochrany životního prostředí a zachování biodiverzity. Myslíte si, že dává i předpoklady pro rozvoj venkovských regionů, aniž by příliš omezoval vlastníky lesů? Byl Váš majetek zahrnut do soustavy Natura 2000? Jaké jsou Vaše osobní zkušenosti s Naturou?

Otázka 7

Jak se díváte na dotační prostředky z EU určené na hospodaření v lesích? Jste obeznámen s možnostmi, které se nabízejí? Jsou podle Vás dostatečné a dosažitelné i pro drobné vlastníky lesů?

Zde přinášíme odpovědi jednotlivých účastníků naší miniankety.

Theobald Czernin,

vlastník listnatých lesů, rybníků a zemědělské půdy v Polabí.
Na dotazy odpovídal jeho syn,
ing.Tomáš Czernin.

1. Vlastník, který hospodaří ve svém lese sám, v něm zpravidla hospodaří efektivněji a šetrněji než cizí nájemce, zejména pokud se toto vlastnictví a závazky k němu přenášejí z generace na generaci.
2. Ziskovost záleží rozhodně i na poloze a klimatických podmínkách. V našem lese umíme hospodařit ziskově. Zákon o lese stanovuje takové podmínky, že vlastník je na svém majetku omezený, prakticky má veřejnost v lese přednost před vlastníkem. Je jistě minimální slušností tuto skutečnost kompenzovat dotacemi. Někteří vlastníci by bez dotací ale jistě vyhladověli, i díky tomu, že by se asi ani k práci v lese kvůli byrokratickým nárokům různých institucí vůbec nedostali. Hospodaření v lesích často ztěžuje sám otec stát, který často vlastníka lesa považuje za nesvéprávního a má pocit, že jej musí neustále kontrolovat a usměrňovat. Vlastně nepřipouští možnost, že vlastník se zpravidla ve svém lese vyzná nejlépe a má se svým majetkem rovněž nejlepší úmysly.
3. Jistě může, ale zdravý les se s výkyvy počasí umí vyrovnat a dobrý vlastník nebo správce mu musí umět pomoci.
4. Jak říkám v bodě 2, tento zákon považuje vlastníka za nesvéprávního nezodpovědného kořistníka. Je potřeba vytvořit zákon nový, ve kterém bude vlastník tím, kdo o svém majetku rozhoduje.
5. Vlastně nerozumím tomu, jak může někdo na někom něco požadovat z důvodu, že ten požadovaný něco vlastní. Soukromý vlastník musí mít možnost v lese hospodařit podle svých představ a správce lesa, který patří nějaké společnosti (stát, obec atd.) by měl hospodařit tak, jak rozhoduje většina tohoto společenství, nebo jeho volení zástupci. S těmi volenými zástupci je to asi komplikovanější, střídají se častěji než generace soukromých vlastníků, zde by pravidla možná měla být přísnější.

6. Naše rybníky jsou součástí ptačí oblasti. Já jsem před jejím založením varoval. Mým argumentem bylo, že ptáci, kteří jsou předmětem ochrany nám nijak neškodí a ani my nemáme v úmyslu škodit jim. To, co se děje, mé obavy potvrdilo. Ptáci a příroda trpí amatérskými „ochránci“, kteří tyto vyhledávají. Před Naturou 2000 nebyla žádná propaganda a v přírodě bylo více klidu. Byrokraté by si měli uvědomit, že nemohou všechno srovnat do vyhlášek a nařízení.

7. Líbí se mi, že pravidla jsou nastavena tak, že EU dotuje pouze dobré nápady a úmysly a že ten dotovaný je nucen prokázat, že se umí obejít i bez těchto dotací. Opět je zde ale ten problém, že získání dotace je spojeno s neskutečnou byrokracií, což pouze pomáhá tomu, že mají možnost přivítat se různí experti na zhotovování žádostí o dotace.

7. Líbí se mi, že pravidla jsou nastavena tak, že EU dotuje pouze dobré nápady a úmysly a že ten dotovaný je nucen prokázat, že se umí obejít i bez těchto dotací. Opět je zde ale ten problém, že získání dotace je spojeno s neskutečnou byrokracií, což pouze pomáhá tomu, že mají možnost přivítat se různí experti na zhotovování žádostí o dotace.

JUDr. Richard Belcredi,

vlastník cca 600 ha lesa a 80 ha zemědělské půdy na Prostějovsku

1. Nikdy jsem neuvažoval o pronájmu ani prodeji. Vlastní hospodaření je ekonomicky výhodnější.
2. Obhospodařování lesů v mém případě by se bez dotací neobešlo. Hospodaření ztěžuje tvrdý lesní zákon a diktát cen dříví.
3. V mém případě ne.
4. Lesní zákon nařizuje provádění pěstebních zásahů v porostech do 40 let. Lesní zákon nařizuje zalesnění do 2 let a zajištění kultury do 7 let od vzniku holiny. Při přirozené obnově bývá doba delší. Lesní zákon stanovuje mytní těžbu od 80 let.
5. Ne.
6. Osobní zkušenost s Naturou 2000 je špatná.
7. Pro drobné vlastníky jsou kvůli administrativním obtížím těžko dosažitelné.

František Kinský,

vlastník většího lesního majetku ve východních Čechách.

K představení majetku doplňuje: „Lesní půda je hladová, samý písek. Zkušený lesník si po této větě udělá představu sám“.

1. Vždy je lepší hospodařit sám. Za každou chybu jste odpovědný jen sobě. Současně, pokud realizujete nějaký zisk, je to váš zisk, v opačném případě vaše ztráta a navíc se nemusíte bezpodmínečně s někým dělit.
2. O tom, zda je hospodaření v lese ziskové nebo ztrátové, v mnoha případech nerozhodujete sami, ale záleží na tom, jak hospodařili vaši předkové. Dobrý hospodář realizuje zisk skoro vždy. Ale, pozor, je důležité myslet i na své nástupce. Les je hospodářský celek pro několik generací, nejen pro jednu. A dotace? Čím víc, tím lépe. A co nejvíce ztěžuje hospodaření v lesích? Jaro, léto, podzim, zima, zákony a nízké výkupní ceny dřevní hmoty.
3. Určitě, ale velmi záleží na tom, kde se lesní majetky nacházejí. Je mi líto všech, kteří hospodaří na horách a měli v důsledku sněhu značné škody na lesních porostech.
4. Neumím v několika málo větech definovat co je třeba změnit. Pokud bych to měl říci jednou větou, je třeba změnit lesní zákon.
5. Omlouvám se, na tuto otázku neznám odpověď. Jen je jednoznačné, že majetek ve vlastnictví státu by neměl být preferován na úkor soukromého vlastnictví v jakémkoliv formě.
6. Natura 2000 je problematická norma. Pro lesní hospodáře příliš omezující, pro ekologické organizace příliš tolerantní. Najít východisko je velmi složité. Jde o domluvu. Pokaždé, když na toto téma diskutují, vzpomenu si na větu bývalého ministra životního prostředí Dr. Moldana. Na jednom semináři mimo jiné řekl: „Nechte lesní hospodáře v klidu hospodařit, jsou jediným hospodářským odvětvím, které svou činností vyrábí obnovitelnou surovinu“.

7. S dotačními prostředky z EU se zatím jen seznamuji. Studuji možnosti. Pak se uvidí.

Rodina Podstatzký - Lichtenstein, Velké Meziříčí

1. Lesní majetek rodiny Podstatzký - Lichtenstein - Velké Meziříčí se datuje od r. 1908, kdy hrabě Frant. Harfách (dědeček současných majitelů) zdědil panství po svém strýci Rudolfovi Lobkovicovi. Majetek prošel 1. pozemkovou reformou a v roce 1948 po emigraci rodiny přešel na stát. V roce 1996 a 1997 nám stát vrátil majetek zpět. O prodeji či pronájmu naše rodina nikdy neuvažovala. a považuje za čest a svou povinnost na něm hospodařit a dále ho rozvíjet.

2. Hospodaření v našich lesích je mírně ziskové, bez dotací by se obešlo pouze s podmínkou zvýšení cen dříví, tj. za současných podmínek jsou dotace nezbytnou součástí financování řádného hospodaření v lese.

3. Nepředpokládáme, že by se letošní extrémní počasí negativně projevilo v našich lesích.

4. Tvrdý zákon o lesích nás zásadně neomezuje. Daří se nám plnit i předepsané procento melioračních a zpevňujících dřevin v obnově lesa, ovšem za cenu zvýšených nákladů. Zde bychom doporučovali snížení cca na 15 %.

5. Nedomníváme se, že by požadavky společnosti na lesy měly být rozlišeny podle druhu vlastnictví. Jsme ochotni vykonávat „službu občanům“ ovšem za odpovídající náhradu.

6. Do našich lesů Natura 2000 nezasahuje. Máme však zásadně negativní zkušenosti s Naturou v oblasti rybníků v našem vlastnictví.

7. Dotační prostředky z EU, konkrétně OP MZe, využíváme obtížně. Administrativně je tato záležitost neúměrně složitá a náročná.

Ing. Jiří Bromovský,

vlastník 300 ha lesa v jižních Čechách

1. Myslím, že zde neexistuje jednoznačná odpověď. Záleží na mnoha faktorech.
2. Zatím jsme na lesích neprodělávali. Dotace jsou užitečné, ale ne rozhodující.
3. Vzhledem k tomu, že dnes počítáme důsledky loňského sucha, tak se domnívám, že letošní sucho pocítíme v příštích letech.
4. Neznám zákony sousedních zemí. Náš zákon dává přílišné možnosti byrokracií.
5. Rozhodně by státní lesy měly ve vyšší míře nést požadavky společnosti.
6. My nejsme přímo dotčeni Naturou 2000, tak se k tomu nemůžeme vyjádřit.
7. Je dosti obtížné se seznámit v dostatečné míře s dotační nabídkou EU. Velmi tvrdou podmínkou je požadavek provedení a zaplacení investice před přiznáním dotace.

Ing. Ctibor Záruba,

spoluvlastník 40 ha lesa ve středních Čechách

1. O prodeji lesa jsem nikdy neuvažoval, pronájem lesa je ze všech špatných to nejhorší řešení - například každý nájemce má zájem na momentálním zisku, zatímco v lese se hospodaří a investuje s perspektivou 100 let. Takto hospodařit může pouze vlastník na svém majetku.
2. V průměrných růstových podmínkách a při dostatečné výměře může les dosud přinášet určitý zisk, a to i bez dotací. Hospodaření v lesích nejvíce ztěžuje přemíra nařízení, zákazů a kontrolů (někde i kúrovec a vysoké stavy spárkaté zvěře).
3. Odpovím ořepaným vtípem z dob JZD: „Největším nepřítelem zemědělce (a tedy i lesníka) je jaro, léto, podzim a zima“. S výkyvy počasí se musí v přírodě počítat.
4. Lesní zákon je příliš poplatný minulému režimu; obecně dává příliš mnoho úkolů a pravomocí orgánům státu a správní správy (lesů, životního prostředí a myslivosti) a málo prostoru k rozhodování majiteli lesa. Nový zákon by měl být určitě stručnější (jednodušší) a zajišťovat zájmy společnosti na zachování lesa a jeho funkcí.
5. Ano, nelze klást tytéž požadavky na lesy soukromé jako na lesy veřejné (státní příp.

i obecní). Pokud byly lesy vráceny restitučními zákony do soukromých rukou, je nutno respektovat základní vlastnická práva a neprohlašovat soukromý les za národní bohatství.

6. Jaký bude vliv Nature 2000 na rozvoj venkovských regionů je obtížné posoudit; národní parky a ostatní velkoplošná chráněná území u nás bohužel rozvoj venkova spíše brzdí. O míře omezení vlastníkům lesů na plochách zařazených do soustavy Natura 2000 se v současné době jedná, některé požadavky pracovníků ochrany přírody jsou přehnané a neodůvodněné.

7. O dotačních prostředcích z Evropské unie je mi především známo, že jejich získání je nesmírně administrativně náročné a tím se stávají pro drobné vlastníky prakticky nedosažitelné.

Znáte svá práva a povinnosti při návštěvě lesa?

■ Každý má právo vstupovat do lesa na vlastní nebezpečí, sbírat tam pro vlastní potřebu lesní plody a suchou na zemi ležící křesť (rozumí se tím větve do průměru 7 cm). Při tom je povinen les nepoškozovat, nenarušovat lesní prostředí a dbát pokynů vlastníka, popřípadě nájemce a jeho zaměstnanců.

■ Chovatelé včel mohou se souhlasem vlastníka lesa umístit svá včelstva na lesních pozemcích za předpokladu dodržování povinností vyplývajících z druhé věty předchozího odstavce.

■ Na návrh vlastníka lesa nebo z vlastního podnětu může orgán státní správy lesů z důvodu ochrany lesa nebo v zájmu zdraví a bezpečnosti občanů rozhodnout o dočasném omezení nebo vyloučení vstupu do lesa, nejvýše však na dobu tří měsíců. Totéž lze stanovit nařízením obce s rozšířenou působností. Stanovenou dobu lze stejným způsobem prodloužit nejvýše o tři měsíce.

■ Organizované nebo hromadné sportovní akce lze v lese konat na základě oznámení orgánů státní správy lesů. V oznámení, které musí být předloženo nejméně 30 dnů před dnem konání této akce, je nutné uvést místo a termín konání akce, předpokládaný počet účastníků, způsob zajištění a souhlas vlastníka lesa.

Zákon o lesích zakazuje:

1. Rušit klid a ticho a znečišťovat les odpady a odpadky.
2. Jezdit a stát s motorovými vozidly.
3. Vstupovat do míst oplocených nebo označených zákazem vstupu a tam, kde se provádí těžba, manipulace nebo doprava dříví.
4. Těžít nebo poškozovat stromy a keře lesních dřevin.
5. Vyzvedávat semenáčky a sazenice stromů a keřů lesních dřevin, sbírat semena lesních dřevin a jmelí.
6. Sbírat lesní plody způsobem, který poškozují les.
7. Jezdit na kole, na koni nebo na lyžích mimo lesní cesty a vyznačené trasy.
8. Provádět terénní úpravy, narušovat půdní kryt, stavět oplocení a jiné objekty.
9. Kouřit, rozdělávat nebo udržovat otevřené ohně nejen v lesích, ale také do vzdálenosti 50 m od okraje lesa, odhazovat hořící nebo doutnající předměty a tábořit mimo vyhrazená místa.
10. Narušovat vodní režim, vyhrabávat stelivo.

Na dodržování výše uvedených povinností dohlíží tzv. lesní stráž, kterou ustanovuje na návrh vlastníka lesa nebo z vlastního podnětu orgán státní správy lesů. Při své činnosti je lesní stráž povinna prokázat se průkazem lesní stráže a nosit služební odznak. Je oprávněna zjistit totožnost osoby, která při obecném užívání lesa porušuje ustanovení zákona o lesích, ukládat a vybírat pokuty za přestupky v blokovém řízení a také předvést policejnímu orgánu osobu, kterou přistihne při přestupku a nelze-li jinak zjistit její totožnost.

Víte, že...

- lesy zaujmají 33 % rozlohy České republiky
- 14 % celkové výměry lesů v republice je situováno v Jihočeském kraji
- na 1 obyvatele ČR připadá 0,26 ha lesa
- 23 % lesů v České republice se nachází v soukromém vlastnictví
- 16,5 % lesů v ČR patří obcím a lesním družstvům
- v roce 2005 bylo zasazeno celkem 11,6 miliónů sazenic jehličnatých dřevin a 6,6 miliónů sazenic listnatých dřevin
- v roce 2005 bylo vytěženo 15,51 mil. m³ dřeva
- 73,5 % lesů v ČR získalo certifikát PEFC, který osvědčuje, že les je obhospodáván k přírodě šetrným způsobem
- neoprávněné těžby dřeva zjištěné orgány státní správy lesů a České inspekce

životního prostředí v roce 2005 představovaly 0,24 % celkové těžby za loňský rok

- za loňský rok shořelo v České republice 226 ha lesa, způsobená škoda činila 9,3 mil. Kč
- v důsledku poškození lesa větrem, sněhem, námrazou, suchem a exhalacemi muselo být v loňském roce vytěženo 2,65 mil. m³ dřeva. K nejpostiženějším okresům co se týče větrných polomů patřily okresy Olomouc, Karlovy Vary, Bruntál a Sokolov. Suchem byly nejvíce postiženy kraje Středočeský, Moravskoslezský, Olomoucký a Jihomoravský.
- škody způsobené zvěří v roce 2005 činily celkem 24 miliónů Kč, z toho 8,3 miliónů Kč připadá na lesy, které nejsou ve vlastnictví státu
- finanční prostředky státního rozpočtu

vydané na podporu lesního hospodářství činily v roce 2005 pouhých 698 mil. Kč

- návštěvníci lesa nasbírali v českých lesích v roce 2005 více než 19 miliónů kg hub (průměrně 6,12 kg hub na 1 domácnost) a téměř 14 miliónů kg (průměrně 4,27 kg na domácnost) ostatních lesních plodů (borůvky, maliny, ostružiny...)
- 26,5 % výměry všech lesů v ČR je zařazeno do kategorie zvláště chráněných území (národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní památky)
- první přírodní rezervace byly na území ČR zřízeny v jižních Čechách v lesích šlechtických rodů Bukwoyů a Schwarzenberků již v první polovině 19. století a patřily k nejstarším v Evropě

Výběr z aktivit SVOL

Přířem činnosti SVOL je poradenská činnost členům a pořádání odborných seminářů a exkurzí pro vlastníky a správce lesa, i nečleny SVOL. Jednou z akcí, kterou doprovázela vysoká účast veřejnosti, byla série dvou seminářů v Olomouci a v Písku v březnu letošního roku zaměřených na získávání dotačních prostředků pro lesní hospodářství z fondů EU v roce 2006, ale i v následujícím sedmiletém období. Právě účastníci těchto seminářů byli iniciátory petice Ministerstvu zemědělství. Jejím smyslem bylo upozornit na některé nedostatky Operačního programu Zemědělství, které znevýhodňují české majitele a správce lesů, a vyvarovat se jich při přípravě dotačních titulů na příští období. A na co si vlastníci vlastně stěžovali? Tak například obce byly zcela vyloučeny z investičních opatření, kde pravidla vyžadují kofinancování z neveřejných zdrojů. Při přípravě programu totiž Ministerstvo zemědělství opomnělo skutečnost, že obce disponují vlastním majetkem, z kterého

mohou mít vlastní příjmy, ale rozpočty obcí jsou považovány za veřejné zdroje. Problémem číslo jedna uvedeného programu je však jeho finanční náročnost a obrovská administrativní zátěž, o požadavcích jdoucích nad rámec některých zákonů a předpisů EU nemluví.

Pokud jde o program, podle něhož by měly být prostředky na zemědělství, rozvoj venkova a lesnictví čerpány v letech 2007-13, je s podivem, že jeho příprava probíhala bez řádného zastoupení sektoru nestátních vlastníků, přestože právě jim je řada podpůrných opatření z EU směřována. Finální verzi návrhu programu v podobě třisetstránkového materiálu obdržel SVOL k připomínkám první červnový týden, a to s osmidenní dobou k jejich předložení. Zásadní požadavek SVOL, který koresponduje s cílem podpory rozvoje venkova, je nevztahovat finanční podporu EU na podnikatele v zemědělství a lesnictví bez vlastnického vztahu k půdě.

Informace o dotacích z EU přinášíme na str. 6

Ze semináře v Olomouci 2. března 2006

Návštěva kraje ve znamení tetřeva

O tom, jak hospodaří naši sousedé v německém Schwarzwaldu, se mohli členové SVOL přesvědčit ve dnech 14.-20. července t.r. na odborné lesnické exkurzi.

Nebylo to poprvé, kdy jsme zavítali do Badensko-Württemberska (dále jen BW), jako do země na lesy nejen bohaté, ale zejména lesnický osvícené.

Poslední předchozí návštěva této nejzápadnější země SRN s 1300 tis. ha lesů se uskutečnila v r. 2001 a její náplň byla zaměřena na seznámení s následky vichřice Lothar, která v BW, a zejména ve Schwarzwaldu, zákeřně udeřila 26. 12. 1999.

Když jsme před 5 lety procházeli plochami, z nichž zmizely vzrostlé porosty smrku a jedle, vyslovovali jsme na každém kroku svým německým kolegům lítost nad katastrofou, která je potkala. Současně jsme ovšem obdivovali i jejich systémový přístup ke zpracování kalamitního dřeva a s trochou skepse i nezlomnou víru, že příroda se o zachování lesa postará sama.

Letošní exkurze nám na naše tehdejší pochybování dala jednoznačnou odpověď. Při procházání kalamitou postižených ploch jsme již nestáli před holinami, jako před 5 lety, ale před 1-2 metrovými nárosty smrku s jedlí, z nichž tu a tam vyčníval buk, javor, či třešeň, jimiž byla většinou ještě před příchodem Lotharu zpestřována druhová skladba lesa cestou podsadeb.

Pomístně jsme sice narázeli i na menší silněji zabuřené místa s maliníkem či bezem, ale odpověď byla vždy totožná. Zmlazení zde buď již je nebo se dostává později. A po srovnání pohledů před 5 lety a dnes jsme již jejich ujišťování přijímali bez většího pochybování a nedůvěry.

Nelze ovšem pominout, že významnou podporou lesníků byla při tomto řešení vedle příznivých přírodních podmínek (vysoké srážky, přiměřené stavy zvěře) i zdejší legislativa, která na rozdíl od nás nezná pojmy jako 2-letá zákonná lhůta k zalesnění, či následná 5-letá lhůta pro zajištění kultur. Zcela „mimo soutěž“ při návštěvě Fürstemburského lesního majetku jsme pak zaregistrovali i volnou možnost těžby v jehličnatých porostech od 50 a listnatých od 60 let při maximální výměře holiny 1 ha.

V tomto liberálním prostředí pak lze v duchu trvale udržitelného hospodaření očekávat i naplňování hesla „jak se do lesa volá, tak se z lesa ozývá“. Představa bojovníků za přírodě blízký les u nás je ovšem diametrálně odlišná, usilují o jeho dosažení pomocí tvrdšího zákona a potlačením vlastnických práv.

Našimi průvodci po exkurzních objektech byli většinou lesníci z předchozích návštěv nám velice dobře známí. Organizačním garantem na německé straně byl Ing. Gross, který je spolu s některými svými spolupracovníky i častým návštěvníkem v České republice.

Co se ovšem oproti minulým exkurzím změnilo, je jeho funkce. Zatímco doposud jsme jej znali jako ředitele státního lesního úřadu Pfalzgrafenweiler s výměrou cca 6500 ha, letos k nám již promlouval jako ředitel krajského lesního úřadu Freudenstadt, který spravuje 54 tis. ha lesa všech druhů vlastnictví (21 tis. ha lesů státních, 14 tis. ha lesů obecních a v omezené míře i 19 tis. ha lesů soukromých).

Této změně předcházela reorganizace lesního hospodářství v BW, která měla velice tvrdé ekonomické pozadí. Po lesním hospodářství bylo požadováno, aby stejně jako některé další resorty snížilo režijní náklady o 20%. Diskuze uvnitř resortu nikam nevedla, pouze ke konstatování, že požadavek nelze realizovat. V tomto okamžiku vstoupila do hry samospráva, záležitost projednali krajský hejtmani a vyřklí resumé, že úkol splnit lze.

Ministerstvo zemědělství a životního prostředí příliš neotálelo, zrušilo stávající 3 generální ředitelství, z nichž přežila jen jakási detašovaná polovýzkumná pracoviš-

většinou opakuje 2x za 10 let, s průměrnou výtěžností cca 45-60 m³/ha.

Na 1 revír připadá v průměru cca 11 tis. m³ těžby, čímž činnost v obnově lesa prakticky končí. V dospívajících prosvětlených porostech se dostavuje hojně přirozené zmlazení. Umělá obnova je doslova raritou (v roce 2001 nakoupil lesní úřad 100 tis. sazenic za účelem zpestření druhové skladby na kalamitních holinách (bo, jv, js, jl, tř), měl nakonec problém s jejich umístěním. Náklady na pěstební činnost jsou minimalizovány, péče o kultury a ochrana proti zvěři se prakticky neprovádí.

Výchovné zásahy v našem pojetí zde neznají, odmítají provádění prořezávek v přirozeném zmlazení až do věku cca 20 let, příroda si musí vyřešit selekci sama.

Chování návštěvníků lesa je zde ve srovnání s našimi zvyklostmi diametrálně odlišné. Nikde jsme neviděli devastované odpočinkové kouty, přístřešky, lavičky, zato často jsme se setkávali s úhledně srovnanými hraněmi samovýroby po těžbách, které si zpracovatelé mnohdy ponechávají v lese pro nedostatek místa u vlastních objektů. Prostě v lese se zde nekrade, v lese se neprohánějí motokrošaři, nikdo zde netáboří a nezakládá ohně (s výjimkou míst k tomu určených).

Revírníci proto neznají pojem ochranná

Diskuse ve výběrném lese města Freudenstadt

jetku, žádní představitelé měst a obcí. Předběžná nabídka pro jejich návštěvu do budoucna od pana starosty dostala dosti konkrétní podobu na r.2008, kdy Freudenstadt bude oslavovat pro nás nezvyklé, pro něj však významné výročí 100 let od počátku výběrného způsobu hospodaření v příměstských lesích!

Podstatný rozdíl jsme naopak nezaznamenali v přípravě ani zavádění NATURY 2000 v lesích. I zde jsou známy vybrané lokality, méně již ovšem podmínky úhrady případné újmy vzniklé omezením hospodaření vlastníkem dotčených lesů. Konkrétní řešení je dosud nejisté - újma by měla být hrazena lesům nestátním, v jaké výši a podle jakého předpisu, či klíče nebyl schopen zatím nikdo objasnit.

Pokud jsme zaznamenali evidentní odlišnost, tak spočívala ve vymezení lokalit, které na rozdíl od našich ochránců přírody bylo pojímáno méně velkoryse a evidentně konkrétněji. Plocha začleněná do NATURY 2000 na soukromém majetku knížete Fürstenberga činila na 7 vybraných lokalitách 3500 ha (cca 18 % výměry majetku).

Ptákem těšícím se zde prvořadě ochraně je tetřev, s nímž se jako se symbolem setkáváme na všech možných turistických poutacích, propagačních materiálech a nechybí ani ve znaku kraje Freudenstadt. V dávné minulosti se četnost tohoto vznešeného ptáka ve Schwarzwaldu odhadovala na 1 tis. ks a byl předmětem loveckých radovánek šlechty. V loňském roce bylo v BW nasčítáno 94 tokajících tetřevů a podpora jeho populace se dostává do popředí ochránců přírody.

Lesníci snahu o zvýšení stavů tetřeva chápou a podléhají se i na vytváření podmínek pro jeho další rozšíření, v lokalitách vymezených NATUROU 2000 však očekávají provozní problémy. Na poměrně rozsáhlém území je požadavek vyloučení hospodářských zásahů v období hnězdění od 1. 4. do 15. 7., území se nachází v poměrně vysokých nadmořských výškách (800-1000 m.n.m) s vysokou sněhovou pokrývkou v zimním období a pro lesnickou činnost tak zbude jen relativně velice krátké rozmezí od července do října.

Studijní cesta byla pro všechny účastníky bezpochyby velmi přínosná. Bohužel jsme si s poučením nemohli domů přivést i bohatší půdy a více deště, což by nám umožnilo cesty našich západních sousedů následovat a ve větší míře přikročit k tomuto přírodě bližšímu a současně úspornějšímu způsobu hospodaření. V našich silách by však mělo být snížení stavů spárkaté zvěře a zejména omezení množství předpisů a nařízení a více samostatnosti a zodpovědnosti pro vlastníky lesa a lesní hospodáře.

Ing. Pavel Filip
ředitel Lesního úřadu Děčín
a předseda Severočeského regionu SVOL

Lesní správa Pfalzgrafenweiler - přirozené zmlazení smrku a jedle na polomových plochách po šesti letech.

tě a převedla lesy do kompetence kraje. Dala jim přitom možnost, aby organizační strukturu si přizpůsobily regionálním podmínkám, což v podstatě znamená, že rozdílnost v ní může být velice výrazná.

Základ organizační struktury krajského lesního úřadu tvoří lesní správa s 23 zaměstnanci (jakýsi minipodnik), 2 odloučená pracoviště po 5 zaměstnancích v lokalitách se zvláštními podmínkami a 37 revírníků.

Při pohledu na průměrnou výměru revíru se jistě rozzáří oči i reformátorům našeho lesnictví, je však třeba si současně uvědomit výjimečnost podmínek. Na většině ploch se vzhledem k dostatečným srážkám (1200-2000 mm), úrodné půdě a přiměřeným stavům zvěře hospodaří výběrným způsobem. To konkrétně znamená, že revírníci se soustřeďují na vyznačení těžby, která se v porostech

služba a mohou se věnovat výhradně svému poslání.

Většina z nás záviděla našim německým lesnickým kolegům zájem, který věnují představitelé měst a obcí svým lesním majetkům. Starosta krajského města Freudenstadt (ve své funkci setrvává již 20 let, což vypovídá hodně o stabilitě zdejších komunálních politických poměrů) podtrhl, že město je si vědomo významu svých lesů pro rozvoj hospodářství i turizmu a věnuje mu velkou pozornost. Město má třicetičlennou radu a v ní zasedají 3 lesní inženýři.

Obdobný přístup jsme pocítovali i od dalších našich průvodců z pozic místní správy a samosprávy, jakým byl například místostarosta obce Baiersbronn, či hejtman kraje Freudenstadt.

Pan starosta Freudenstadtu se velice podívoval, že účastníky exkurze jsou výhradně profesní lesníci a správci ma-

Obecní les Baiersbronn - les ponechaný samovolnému vývoji

Připravujeme

- 23. srpna 2006 - odborná exkurze na téma zpracování dřevní hmoty po sněhové kalamitě na Třeboňsku v r. 2006. Exkurze bude zaměřena na využití mechanizačních prostředků na stanovištích ovlivněných hladinou spodní vody (harvestorové technologie), povýrobní úpravy pracovišť (drtiče klestu) a ekonomické vyhodnocení použitých technologií.

- 8. září 2006 - 11. ročník střelecké soutěže Přebory SVOL v loveckém pětiboji o putovní pohár předsedy SVOL. Místo konání: Střelnice Provozce, Přísek

- září 2006 Olomouc - seminář na téma Natura 2000 a omezení vlastníků lesů, poskytování finanční náhrady za újmu vzniklou omezením lesního hospodaření (vyhláška č. 335/2006)

- 21. - 22. září 2006 - odborná exkurze na téma přírodě blízké hospodaření v lesích a zpracování biomasy - uskuteční se na majetku Dr. Richarda Belcredi a v lesích města Brna

Ze života regionů

Kromě akcí SVOL s celorepublikovým dosahem probíhá spolková a odborná činnost na úrovni devíti regionů: **Jihočeský, Jihomoravský, Karlovarský, Plzeňský, Severočeský, Severomoravský, Středočeský, Vysočina, Východočeský.**

Jedním z neaktivnějších, ale i největších regionů co do počtu členů i obhospodařované výměry je Plzeňský region. Jeho předseda Ing. Václav Toman a odborný lesní hospodář Města Sušice k tomu dodává.

„V našem kraji dochází k jasnému naplňování zásadních úkolů SVOL konkrétní prací pro naše členy. Minimálně 4 x do roka je svoláno řádné zasedání všech členů regionu, a to systémem rotujícího pořadatelsství po celém kraji. Tato zasedání slouží především k výměně zkušeností mezi našimi členy a bývají spojena s odbornými přednáškami. V letošním roce byla jedním z hlavních témat jednání příprava a organizace společného obchodu se dřevem. Členové naší regionální organizace také významně přispěli ke zdárnému průběhu odborné konference k možnostem využití přírodě blízkých způsobů hospodaření v lesních ekosystémech Šumava - Böhmerwald, která se uskutečnila v rámci přeshraniční spolupráce začátkem června t. r. v Sušici (viz foto).

Vedle odborných záležitostí pořádáme také řadu „odpočinkových“ akcí jako jsou střílby na brokové baterii, ples pro zaměstnance a jejich rodinné příslušníky či jarní fotbalový turnaj v Sušici na malém hřišti se společenským závěrečným posezením. K nezapomenutelným zážitkům, které utužují dobré sousedské vztahy a vzájemnou důvěru, patří bezpochyby společná návštěva lesnické výstavy Euroforest v Prachaticích s nočním poslechem troubení Jelenů na Šumavě.

J sme kolektivní zaměstnanců, vlastníků lesů či představitelů samosprávy obcí, kteří se rádi schází zásadně na dobrovolné bázi, nikdo nikoho do ničeho nenutí, novým členům se snažíme pomoci nejenom radou, ale i např. zajištěním společného nákupu lesnického materiálu, kde jsme při obchodu s lesnickým pletivem dosáhli na základě množstevní slevy jednu z nejnižších cen v této republice.

Musíme se ale také mnohému učit či přiučit. V naší republice se totiž setkáváme i s problémy spojenými s pronájmem lesů a to hlavně lesů obecních či městských, společností, v nichž obce nemají majoritu. Obecní les je majetek obce jako každý jiný, tudíž lze jej i pronajmát. Ovšem zde je nutno jednoznačně říci, že výrobní doba v lese je 100 let a v současné době „sklízíme“ to, co naši předchůdci před 100 lety zasadili. Každý dobrý hospodář, v tomto případě obecní či městské zastupitelstvo, by si mělo uvědomit, že by les mělo předat svým následníkům ve stejném ne-li lepším stavu, jako ho předali naši předchůdci nám. Z toho může vyplynout, že

okamžitý zisk z lesa nemusí být zrovna to nejlepší, co zvelebí les, i když to přinese finanční efekt pro obecní kasu. Odpovědnost našim potomkům by si měli uvědomit všichni ti zastupitelé, kteří se zabírají myšlenkou pronájmu lesa cizím subjektům a okamžité finanční vidiny peněz.

Každý pronájemce lesa, i když to může být sebelepší lesák (což nebývá pravidlem), si jej pronajímá s cílem zisku, jinak by to nedělal. Zákon číslo jedna je pro každého pronájemce zisk a až na dalších místech je blaha a zelený les pronajímatele.

Z našeho regionu okresu Klatovy znám řadu obcí, kdy zastupitelé vidinou okamžitých peněz pronajali les a dnes jim zbyly oči pro pláč. Lesy jsou vytěženy, holiny nezalesněny nebo velice nedbale, výchovné zásahy nekvalitně provedeny a lesní cesty vyhosponářeny. Ale vždy to začínalo velice vzletně - nájem z prvopočátku byl zaplacen buď dopředu, nebo za krátký čas, druhý rok ještě v pohodě, další už to bylo horší a najednou přišla výpověď přesně v duchu

smlouvy. A nájemce, který neprodělal, bere nohy na ramena a mizí. Neporušil smlouvu, neporušil zákon o lesích, ale obci zanechal zrušený les.

Většina z Vás se asi setkala se jmény našich spoluobčanů - Karel Schwarzenberg, Jerome Colloredo-Mannsfeld, František Kinský, rod Kolowrat-Krakovští z Přimdy, Johannes Lobkowicz, David Parish, Franziska Sternbergová a řada dalších - to jsou velcí majitelé soukromých lesů v České republice a členové SVOL, většinou se všichni vrátili ze světa, kam je zavály jejich osudy. Ale jedno mají společné - nikdo, podotýkám nikdo své lesy nepronajal, všichni si je spravují sami buď přímo, nebo prostřednictvím svých zřízených organizací. Že by nevěděli, co je to pronájem lesa? Že by nechtěli více peněz od nájemce? Ne - všichni mají osobní odpovědnost před svými potomky, před historií rodu i před budoucností za stav lesa, v jakém jej předají dál.

Z bývalého muničního skladu víceúčelový objekt

Nacházejí se na Vašem pozemku bývalé muniční sklady a nevíte co s nimi? Nechte se inspirovat tím, jak tuto záležitost vyřešily Loketské městské lesy. Jednatel společnosti *Jaroslav Hlavsa*, jinak také předseda Karlovarského regionu SVOL, popisuje realizovaný projekt:

„Jedná se o investici do životního prostředí - sanaci starých ekologických zátěží, podporu sportovně rekreační funkce lesa, tvorbu nových pracovních příležitostí, péči o krajinu atp., což chápeme jako přirozenou součást naší hospodářské činnosti.“

skladu na pomezí lesů a pastvin, sleduje optimální využití plochy i budov a kloubí především hospodářskou a rekreační funkci lesa. Původní záměr farmového chovu byl záhy opuštěn a nahrazen statutem „obora“. Ve dvou oddělených komorách chováme zvěř daňčí, mufloní, jelení a srnčí.

Strážní domek byl přestavěn na víceúčelovou budovu (lesovnu), jejíž hlavní součástí je školicí středisko s možností občerstvení a sociálním zázemím. Jsou zde ubytovací kapacity a byt pro správce.

Struktura členské základny SVOL podle regionů – stav k 4. 5. 2006

Region	Počet členů v regionu	Výměra lesů všech členů SVOL v regionu (ha)
Jihočeský	58	45 464
Jihomoravský	34	19 922
Karlovarský	26	17 330
Plzeňský	70	68 333
Severočeský	26	16 883
Severomoravský	84	36 016
Středočeský	63	30 793
Vysočina	65	39 176
Východočeský	79	60 039

Z odborné konference v Sušici 15. června 2006

Z exkurze, která doprovázela program odborné konference v Sušici

Nově vybudovaný areál nese jméno Farma Hory a má rozlohu bezmála 45 ha. Z toho zaujímá bývalý muniční sklad plochu 10 ha. Zbývající plochu tvoří přičleněné lesní porosty, louky a pastviny. Muniční sklad zde vznikl v roce 1954 a v roce 1994 byl armádou definitivně opuštěn. Po osmi letech úsilí byly jednotlivé nemovitosti (sklady, garáže a strážní domek) v roce 2002 bezúplatně převedeny ze státního vlastnictví do majetku města Lokte. O stavu objektů nejlépe vypovídají dokumentární fotografie.

Záměr využití území bývalého muničního skladu vychází ze situování muničního

Společenská místnost s krbem umožňuje posezení v příjemném prostředí a vzhledem k výbavě a provedení i pořádání konferencí, přednášek a školení, potažmo akcí pro uzavřené společnosti jako jsou svatby nebo oslavy jubileí.

Centrum neslouží jen k odbornému vzdělávání dospělých či zábavě, maximální pozornost věnujeme práci s dětmi. Na pravidelných setkáních se snažíme přiblížit dětskému vnímání kulturní činnosti člověka v přírodě a v lese a hospodářský a existenční význam lesa pro člověka.

Jeden z bývalých skladů byl v roce 2004 přestavěn na stáj a dále došlo k úpravě nevyužívaných ploch pro parkurový výcvik. Vznikl tak základ pro nájemce - jezdecký oddíl Javor, který svou činností (každodenní trénink + soutěže na regionální i národní úrovni) přispívá k atraktivitě prostředí a má rovněž nezanedbatelný ekonomický význam pro chod střediska.

Část areálu včetně osamocené (původně) skladu munice je využívána k tzv. drobné lesní výrobě s převažujícím zaměřením na zpracování „nehroubí“, smrkové tyčoviny a ostatních zejména

listnatých sortimentů s nezajímavou prodejní cenou (palivo, KPZ). Provoz je využíván zejména mimo sezónu a má rovněž velký význam pro hospodaření společnosti. Dalším obecnějším přínosem je vliv na zaměstnanost v regionu.

Záměr využít území bývalého muničního skladu byl realizován v druhé polovině roku 2003 s významnou finanční podporou Ministerstva pro místní rozvoj. Další podpůrné aktivity (rozšíření restauračních a ubytovacích kapacit a podobně) jsou spolufinancovány z prostředků Evropské unie a Karlovarského kraje.

Dotace EU do lesního hospodářství na období 2007-13

Rok 2007 se kvapem blíží a s ním i nové podmínky a pravidla pro čerpání finančních prostředků z EU. Nejdůležitějším finančním nástrojem podpory rozvoje venkova, do něhož je zahrnuto i lesnictví, bude pro všechny členské země unie její nový podpůrný fond Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova označovaný zkratkou EAFRD (European Agriculture Fund for Rural Development). Dokumenty, které umožní čerpání těchto prostředků v českých podmínkách, zatím nejsou definitivně schváleny, považujeme však za vhodné seznámit Vás s návrhy připravovaných dotačních titulů.

Cílem programu EAFRD je odklon od prioritní podpory zemědělské a lesnické produkce a orientace na komplexní rozvoj venkova. Jednotlivé dotační tituly jsou rozděleny podle svého zaměření do čtyř okruhů tzv. os.

Osa I je zaměřena na podporu konkurenceschopnosti zemědělství, lesnictví a posílení dynamiky podnikání v těchto oborech. Pokud jde o lesy, kromě příspěvků na lesnickou techniku a infrastrukturu, vybudování malých venkovských provozů na zpracování dřevní hmoty a pořízení technologií pro zpracování a využití biomasy bude možné získat také příspěvky na vápnění, hnojení, obnovu a zajištění lesních porostů, probírky a prořezávky. EAFRD zahrnuje nově též podporu pozemkových úprav a seskupování producentů vytvářením organizací

výrobců a odbytových družstev a zavádění nového systému podpory poradenství pro zemědělské podnikatele a správce lesů.

Cílem osy II je zlepšování životního prostředí a krajiny podporou hospodaření s půdou v zájmu udržitelného rozvoje venkova. Podpora bude zahrnovat zalesňování zemědělských půd, zakládání porostů rychle rostoucích dřevin pro energetické využití, obnovu lesů poškozených kalamitami a požárem a zavádění příslušných preventivních opatření. Podporovány budou také neproduktivní investice v lesích jako výstavba a modernizace stezek a cyklostezek, odpočinková stanoviště, přístřešky, informační tabule, parkovací místa apod., které vedou k usměrňování návštěvnosti lesa a bezpečnosti jeho návštěvníků. S ohledem na program Natura 2000 bude zavedena nová podpora sledující zachování stavu přírodních stanovišť - na vybraných územích bude podporováno zachování současně optimální druhové skladby základních dřevin lesních porostů nebo současného hospodářského tvaru lesa. Nově bude podporována diferenciací struktury a textury lesních porostů s důrazem na vyšší zastoupení melioračních a zpevňujících dřevin, než je dáno zákonem.

Hlavním cílem osy III je zlepšování kvality života ve venkovských oblastech podporou rozmanitosti hospodářských činností na venkově směrem k nezemědělským činnostem, jako jsou například turistické služby spojené s pobytem na

zemědělských farmách. Podporováno bude vybudování rekreační infrastruktury pro malokapacitní ubytování, zajištění služeb pro pěší turistiku, odpočinkových míst, hipostezek, nákup a výsadba doprovodné zeleně apod.

Osa IV se týká činnosti venkovských mikroregionů. Stejně jako v předchozích letech (program LEADER+, LEADER ČR) budou podporovány projekty Místních akčních skupin, založených na bázi partner-

ství a spolupráce místní samosprávy s podnikatelským sektorem a neziskovými organizacemi. Podpora se bude týkat projektů vymezených v rámci opatření osy I a osy III.

Bližší informace o dotacích z fondu EAFRD naleznete na webových stránkách Ministerstva zemědělství www.mze.cz a budou k dispozici také ve stánku SVOL na výstavě Země živitelka, pavilón B1.

Přehled os, priorit a opatření

Číslo opatření podle				
Osa	Skupina opatření	Opatření	Podopatření	Název skupiny opatření /opatření/ podopatření
OSA I - Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví				
I.	1.			Opatření zaměřená na restrukturalizaci a rozvoj fyzického kapitálu a podporu inovací
I.	1.	1.		Modernizace zemědělských podniků
I.	1.	2.		Investice do lesů
I.	1.	3.		Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům
I.	1.	3.	1.	Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům
I.	1.	3.	2.	Spolupráce při vývoji nových produktů, postupů a technologií (resp. inovací) v potravinářství
I.	1.	4.		Pozemkové úpravy
I.	2.			Opatření přechodná pro Českou republiku a ostatní nové členské státy EU
I.	2.	1.		Seskupení producentů
I.	3.			Opatření zaměřená na podporu vědomostí a zdokonalování lidského potenciálu
I.	3.	1.		Další odborné vzdělávání a informační činnost
I.	3.	2.		Zahájení činnosti mladých zemědělců
I.	3.	3.		Předčasný odchod do důchodu
I.	3.	4.		Využívání poradenských služeb
OSA II - Zlepšování životního prostředí a krajiny				
II.	1.			Opatření zaměřená na udržitelné využívání zemědělské půdy
II.	1.	1.		Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech
II.	1.	2.		Platby v rámci Natury 2000 a Rámcové směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES (WFD)
II.	1.	2.	1.	Platby v rámci Natury 2000 na zemědělské půdě
II.	1.	2.	2.	Rámcové směrnice pro vodní politiku ES
II.	1.	3.		Agroenvironmentální opatření
II.	1.	3.	1.	Agroenvironmentální opatření - Postupy šetrné k životnímu prostředí (vč. ekologického zemědělství a integrované produkce)
II.	1.	3.	2.	Agroenvironmentální opatření - Ošetřování travních porostů
II.	1.	3.	3.	Agroenvironmentální opatření - Péče o krajinu
II.	2.			Opatření zaměřená na udržitelné využívání lesní půdy
II.	2.	1.		Zalesňování zemědělské půdy
II.	2.	1.	1.	První zalesnění zemědělské půdy
II.	2.	1.	2.	Založení porostů rychle rostoucích dřevin pro energetické využití
II.	2.	2.		Platby v rámci Natury 2000 v lesích
II.	2.	2.	1.	Zachování hospodářského souboru lesního porostu z předchozího produkčního cyklu
II.	2.	3.		Lesnicko-environmentální platby
II.	2.	3.	1.	Zlepšování druhové skladby lesních porostů
II.	2.	4.		Obnova lesnického potenciálu a podpora společenských funkcí lesů
II.	2.	4.	1.	Obnova lesnického potenciálu a zavádění preventivních opatření
II.	2.	4.	2.	Neproduktivní investice v lesích
OSA III - Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova				
III.	1.			Opatření k diverzifikaci hospodářství venkova
III.	1.	1.		Diverzifikace činností nezemědělské povahy
III.	1.	2.		Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje
III.	1.	3.		Podpora cestovního ruchu
III.	2.			Opatření ke zlepšení kvality života ve venkovských oblastech
III.	2.	1.		Obnova a rozvoj vesnic
III.	2.	2.		Ochrana a rozvoj dědictví venkova
III.	3.			Opatření týkající se vzdělávání a informování hospodářských subjektů, působících v oblastech, na něž se vztahuje osa III
III.	3.	1.		Vzdělávání a informace
III.	4.			Opatření týkající se získávání dovedností a propagace za účelem přípravy a provádění strategie místního rozvoje
III.	4.	1.		Získávání dovedností, animace, provádění
OSA IV - Leader				
IV.	1.			Implementace místní rozvojové strategie
IV.	1.	1.		Konkurenceschopnost
IV.	1.	2.		Životní prostředí / obhospodařování území
IV.	1.	3.		Kvalita života / diverzifikace
IV.	2.			Realizace projektů spolupráce
IV.	2.	1.		Spolupráce
IV.	3.			Provoz místních akčních skupin
IV.	3.	1.		Provoz, získávání dovedností, animace

Pokud máte zájem o členství ve SVOL, obraťte se prosím na kancelář v Pelhřimově. Informace o nás najdete také na internetu, na adrese www.svol.cz

Vydalo:
Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR, K Silu 1980, 393 01 Pelhřimov, IČO 45035652,
tel./fax: 565 324 203, e-mail: info@svol.cz,
za podpory Ministerstva zemědělství, úseku lesního hospodářství
Redakce: Marie Růžková, Ing. Ctibor Záruba
Náklad: 2000 ks, neprodejný výtisk